

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 226. — STEV. 226.

NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 26, 1930. — PETEK, 26. SEPTEMBRA 1930

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

HITLER PROGLAŠA TRETJE NEMSKO CESARSTVO

VODITELJ NAROD. SOCIJALISTOV PRAVI, DA BO OMALOVAŽEVAL VERSAILLSKO MIROVNO POGODBO

Adolf Hitler, voditelj nemških narodnih socijalistov, je bil zaslišan kot priča v procesu proti častnikom nemškega Reichswehra. — Po njegovem mnenju bodo pri prihodnjih volitvah zadobili narodni socijalisti premoč. — Prerokuje, da bodo "padale glave".

LIPSKO, Nemčija, 5. septembra. — Tekom današnje obravnave, ki se vrši proti častnikom nemškega Reichswehra, kateri so obtoženi veleizdaje, je nastopil kot priča Adolf Hitler, voditelj nemških narodnih socijalistov.

To priliki je izrazil Hitler v svoje lastne namene ter imel navzlic protestu predsedujočega sodnika dolg govor, v katerem je obrazložil svoje cilje in stremiljenja.

Govoril je o strmoglavljenju nemške republike ter o ustanovitvi tretjega nemškega cesarstva.

Prerokoval je, da se bo najbrž že pri prihodnjih volitvah zbralo pod praporjem narodnih socijalistov petintrideset milijonov nemških volilcev.

Kakorhitro se narodni socijalisti povzpno do moči, bodo raztrgali versailsko mirovno pogodbo in v Nemčiji bodo začele padati glave.

Narodni socijalisti, — je rekel Hitler — ne smatrajo obveznosti, ki so bile naložene Nemčiji, kot postavno obvezne, pač pa kot vsiljene. Mirovne pogodbe so nadele Nemčiji pravcate okove. Mi ne pripoznamo vojne dolga.

Tudi bodoči rodovi ga ne bodo priznali. Če se bomo z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago, borili proti tem pogodbam, se bomo naenkrat znašli sredi revolucije.

Pogodbam ne bomo nasprotovali le na diplomatski način, ampak se jih bomo popolnoma iznebili. Morda bo smatral to kdo za nepostavno ravnanje, toda v naših očeh bo popolnoma postavno in opravičeno.

Navzoči pristaši so Hitlerju navdušeno ploskali.

VOLITVE V TURCIJI

Voditelj nove turške stranke zahteva, naj se izvoli Muštafo Kemal pašo za dosmrtnega predsednika.

ISTAMBUL, Turčija, 25. septembra. — Feti bej je pozdravil danes svojo izvolitev v angorski parlament kot voditelj nove liberalne stranke. Rekel je, da bo zahteval, naj se izvoli Muštafo Kemal pašo za dosmrtnega predsednika turške republike na temelju narodnega plebiscita.

Feti je izjavil, da se ne sme smatrati Kemala kot člana ene stranke, temveč kot "lastnost" vsega naroda.

Drugi termin štirih let bo potekel prihodnje leto.

Ismet paša, železna roka predsednika Kemala, bo resigniral na izvanredni seji parlamenta.

Ismet bo s tem prisilil predsednika, da bo opustil svoje dvomljive stališče kot načelnik ljudske stranke ter ob istem času podpornik nove opozicijske stranke, katero vodi Feti bej.

Predsednik bo najbrž imenoval Ismeta kot ministrskega predsednika ter uveljavil par manjših izprememb v kabinetu.

Očividno namen predsednika je razviti prosto razpravo zakonodaje v parlamentu, ki je imel doslej le en glas.

Feti bej bo sedel v parlamentu kot voditelj opozicije petnajstih poslancev, ki so zapustili ljudsko stranko, da pokažejo svojo zmoglost nastopiti kot kritiki ter omogočijo redno kritiko.

KABINETNA KRIZA V AVSTR. REPUBLIKI

Kancelar Schober se nahaja v boju s Vaugoinom, katerega podpira Vsenemci ter kmečka zveza.

DUNAJ, Avstrija, 25. septembra. — Pozicija kancelerja Schoberja je bila zelo ojačena vsled sklicanja kabinete seje, da se razpravljala o krizi, ki je nastala radi zahteve, naj se imenuje na mesto generalnega ravnatelja državnih železnic člana Heimwehra. — Vsenemška stranka ter kmečka zveza podpirata kancelerja Schoberja ter sta otvorili vrata za nadaljno razpravo, ki se bo vršila jutri.

Voditelji nevtralnih strank so se protovili kompromisu med kancelerjem Schoberjem ter podkancelerjem Vaugoinom v stvari imenovanja dr. Stresella za generalnega ravnatelja državnih železnic.

Kancelar Schober se protivi imenovanju ter pravi, da bo imel na svoji strani večino članov državne sveta.

ROOSEVELT POSANIK ZA MADŽARSKO

N. Roosevelt je bil imenovan novim poslanikom na Madžarskem. — Resigniral je kot podgoverner na Filipinih.

WASHINGTON, D. C., 25. sept. — Včeraj popoldne so objavili v Bell hiši, da je Nicholas Roosevelt iz New Yorka resigniral kot podgoverner Filipinov ter bil imenovan poslanikom na Madžarskem.

Sledil bo Butleru Wrightu, ki je bil imenovan poslanikom v Uruguaju. To mesto je zelo važno, po mnenju predsednika Hooverja, ker mora vršiti poslanik zelo fino in natančno delo.

V zvezi z obvestilom Bele hiše je prišla tudi novica, da je predsednik sprejel resignacijo Lelanda Harrisona iz Illinoisa kot poslanika v Uruguaju.

To resignacijo so napovedovali vnaprej.

V ugotovitvi iz Bele hiše se je glasilo:

Mr. Roosevelt je bil izbran za novo mesto (namreč za poslanika na Madžarskem), ker pozna razmere na Madžarskem iz časa, ko je bil član komisije, da se pogaja glede miru z Avstrijo in Madžarsko v zimski leta 1918—1919.

Besedilo Rooseveltovega pisma, v katerem zahteva resignacijo, pravi, da so ga močno napadali filipinski politiki, katerim nikakor ne more ustreči.

Predsednik Hoover je le zelo nerad sprejel njegovo resignacijo ter ga takoj imenoval ameriškim poslanikom na Madžarskem.

FORD SE ZANIMA ZA STARE AVTOMOBILE

MONAKOVO, Bavarska, 24. sept. — Henry Ford, ki se ni obiskal nobene tukajšnje gostilne, se zanima edino za muzeje. Izmed vsega, kar je videl doslej, mu še najbolj ugaja avtomobil s tremi kolesi, ki ga je napravil Karl Benz leta 1885. V avtomobilu je motor, ki ima dve tretini konjske sile.

EPIDEMIJA NA KITAJSKEM

PEKING, Kitajska, 25. septembra. — V Šansi provinci je izbruhnila epidemija pljučnice in bubonske kuge. Na stotine oseb je že umrlo.

ZANIMIV PROCES V NEMČIJI

Solidaritetno izjavo z veleizdajci proti nemški republiki pričakujejo od generala Haya, ki načeljuje Heimwehru.

LIPSKO, Nemčija, 24. septembra. — Par zanimivih pojavnosti glede fašistovske aktivnosti in na kakšen način so krili na najvišjih vodilnih mestih aktivnosti, ki so se obračale proti republiki, je prišlo na dan v procesu, ki se vrši tukaj proti artilerijskim poročnikom, Richardu Scheringenu, Hansu Ludinu in Hansu Wendtomu. Presenečenje je ustvarila objava vojnega ministrstva, da visi obtožba radi veleizdaje že celo leto proti Adolfu Hitlerju, da pa se ni storilo v tem letu ničesar, da se kaznuje Hitlerja radi članka, katerega je prinesel list "Völkischer Beobachter".

Obramba si prizadeva doseči, da bi bil poklican kot obremenilna priča poveljnik Reichswehra, general Wilhelm Heye.

Heye je že v preiskavi izjavil, da ni zakrivil Scheringenu nikakega kršenja discipline, ko je delal med častniki in moštvom propagando za puč.

Zagovornik je dosegel, da bodo jutri zaslišali Hitlerja. V utemeljevanju je izjavil zagovornik, dr. Frank, da bo Hitler najbrž že jutri popolnoma oproščen obtožbe.

Državno pravdnstvo je dvignilo naslednjo obdolžitev:

— Za obtožbo proti tem častnikom Reichswehra se dviguje kot vihar nevarnost, da nameravajo narodni socijalisti strmoglavit vladno in ustavo in da so le orodje stranke, koje namen je izpodkopati državno vladno.

Ker pa je zagovornik tudi Hitlerjev pravni zastopnik, smatrajo to gesto le za poskus, da se opere tri poročnike, ki sede še bolj globoko v zagati.

Hočejo namreč očistiti fašistovsko stranko madeža, da namerava vprijeti puč.

HAMBURSKI SENATORJI POMAGAJO NEZAPOSLENIM

HAMBURG, Nemčija, 25. septembra. — Člani hamburškega senata so sklenili do nadaljnjega obvestila, prispevati deset odstotkov svojih plač, da se prehrani nezaposlene.

TURATI IMA ZE NASLEDNIKA

General. tajnik fašistovske stranke je odstopil s svojega mesta. — Mussolini je primerno proslavil njegove zasluge.

HIM, Italija, 25. septembra. — Augusto Turati, generalni tajnik fašistovske stranke ter radi svoje pozicije drugi najbolj vplivni mož moderne Italije je odstopil.

Njegov naslednik je Giovanni Battista Giurati, predsednik posanske zbornice.

Vzroki za odstop Turatija niso bili še navedeni, a bodo najbrž priobčeni pozneje v fašistovskem organu, "Foglio d'Ordine".

Resnacijsko pismo Turatija na ministrskega predsednika Mussolinija, se glasi:

— Duce! — Pred poldrugim letom sem vas naprosil, če se smem umakniti v vrste fašistov, ne da bi vas prosil za kako drugo mesto ali pa penzijo. Odgovorili ste mi s poveljem, naj ostanem. Pokoril sem se takrat, kot je bila moja dolžnost!

Sedaj, ob pričetku devetega fašistovskega leta, pa moram ponoviti svojo prošnjo. Skoro pet let v fašistovskem vodstvu je dolga doba za vsakega, ki si prav iz srca želi delati v isti smeri, katero ste pokazali italijanskemu narodu.

Duce, dovolite mi, da se vrnem v vrste, da bom nekoliko sam ter z ponosno zavestjo, da sem služil vam in stvari revolucije!

Zelo udani

Augusto Turati.

Ministrski predsednik Mussolini je poslal naslednji odgovor:

— Uvidim, da ste po petih letih neprekinjenega delovanja skoro upravičeni stopiti s svojega mesta ter se vrniti v vrste črnosrajčnikov. Vašo željo sem izpolnil, ne brez obžalovanja.

Vodili ste stranko, hrbišče režima, tekem časa, ki je bil bogat na vsakovrstnih dogodkih.

Kar pa ste dosegli, bom priznal dne 8. oktobra v Vidoni palači.

V tem trenutku pa pozdravljam fašiste po vsej Italiji ter z njimi vred tudi prijatelja Augusta Turatija, ki si je pridobil za fašistovsko revolucijo neveljivih zaslug.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

Z RIŽEVNIH PLANTAŽ NA FILIPINIH

Slika nam predstavlja filipinske ženske, ki sejejo riž. V Ameriki rabijo v to svrhu posebne stroje, toda na Filipinih je še vse bolj primitivno.

OSVETA PO JUŽNEM NAČINU

Krojača iz Miami je odvedla tolpa in ga povajala v perju. — Sedaj se nahaja v bolnici.

MIAMI, Fla., 26. septembra. — Prvikrat so tukaj vpriporili drzen napad na komuniste, katerega so najprej močno pretepli, ga povajali v smoli, nato položili v perje ter ga pustili ležati na cesti, kjer je dalj časa ležal nezavesten.

Detektivski načelnik Scarbora je objavil, da se tiče napad 44-letnega krojaškega mojstra Davida Weinberga, katerega so pozneje sprejeli v bolnico, a ga nato odvedli v okrajnišnico, kjer je bolj varen.

Policija je prepričana, da je bil izvršen napad na Weinberga, ker je komunist ter je že večkrat govoril v prid komunistom.

Policija je sporočila o slučaju na naslednji način: — Neka ženska je slišala pred svojo hišo stokanje.

Ko je pogledala skozi okno, je zapazila na cesti bel sveženj, ki se je nekoliko premikal sem-tja.

Odhitela je ven, a se ni upala približati dotičnemu predmetu. Poklicala je dva moža, ki sta takoj prezevala bel žakel ter našla v njem nagega Weinberga.

Weinberg je sporočil, da so ga včeraj zvečer napadli možki ter mu utaknili v usta zamašek. Nato so ga več ur vozili sem-tja, ga slekli do nagega, ga najprej grdo pretepli, ga nato namazali z smolo ter ga povajali v perju.

Nato si ga odvedli nazaj v mesto, zasili v vrečo ter ga enostavno vrgli iz avtomobila.

ARGENTINA ŽELI PODTKOV GLEDE ŽITA

Nameravajo preprečiti, da bi se špekulanti polastili zaloga. — Roditega skušajo dobiti v es inventar prebitka.

BUENOS AIRES, Argentina, 24. septembra. — Neprestano nžanje cen, za katere je mogoče kupiti argentinsko pšenico, je vzbudilo resno pozornost nove vlade.

Poljedelski minister je brzojavil danes vsem provincijalnim vladam, naj skušajo ugotoviti, koliko žita je v zalogi v dotičnih ozemljih. Nato bo skušala vlada uveljaviti stalne cene pridelkov, predvsem koruze, ki je padla nižje kot v prejšnjih letih.

V zadnjih par dnevih so padle cene vseh glavnih vrst žita. Med njimi je padla tudi pšenica za približno 16 centov za bušel.

Lan je edini pridelalec, glede katerega lahko diktira kmetovalec svojo lastno ceno, ker proizvaža Argentina nekako 90 odstotkov vsega eksporta. V zadnjem času pa je pričel padati tudi lan.

Dasiravno se domneva, da vpliva tudi mednarodni položaj na trg, vplivajo na cene tudi metode špekulativnosti, kojih počenjanje upa ustaviti vlada s primernimi odredbami.

RAJE V SMRT KOT NA
OPERACIJSKO MIZO

UTICA, N. Y., 25. septembra. — Frank Provorse se je poškodoval na nogi in zdravnik so izjavili, da mu jo bodo morali odrezati. Dan pred operacijo se je ustrešil.

Neglede kje živite, v Kanadi ali Združenih Državah

je pripravno in koristno za Vas, ako se poslužujete naše banke za obrestonosno nalaganje in pošiljanje denarja v staro domovino.

Naša nakazila se izplačujejo na zadnjih poštah naslovljencev točno v polnih zneskih, kakor so izkazani na pri nas izdanih potrdilih. Naslovljenci prejmejo toraj denar doma, brez zamude časa, brez nadaljnjih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opremljene s podpisom naslovljencev in žigom zadnjih pošt, katere dostavljamo pošiljateljem v dokaz pravilnega izplačila.

Enake povratnice so zelo potrebne za posameznike v slučaju nesreče pri delu radi kompenzacije, kakor mnogokrat v raznih slučajih tudi na sodnji v stari domovini.

Nastopni seznam Vam pokaže, koliko dolarjev nam je začasno potreba poslati za označeni znesek dinarjev ali lir.

V Jugoslavijo			V Italijo		
Din	500	\$ 9.35	Lir	100	\$ 5.75
"	1000	\$ 18.50	"	200	\$ 11.30
"	2500	\$ 46.00	"	300	\$ 16.80
"	5000	\$ 91.00	"	500	\$ 27.40
"	10,000	\$ 181.00	"	1000	\$ 54.25

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Pristojbina znaša 60 centov za vsako posamezno nakazilo, ki ne presega zneska \$30.—, za \$35.— 70 centov, za \$40.— 80 centov, za \$45.— 90 centov, za \$50.— \$1.—, za \$100.— \$2.—, za \$200.— \$4.—, za \$300.— \$6.—.

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih, lirah ali dolarjih, dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam pisnim potom sporazumete glede načina nakazila.

Najna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino 75 centov.

SAKSER STATE BANK
63 COSTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.
Telephone Barclay 0380 — 0381

